

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

Державна судова
адміністрація України

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
*(згідно з частиною 3 статті 15 Закону України «Про Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини»)*

Статтею 3 Конституції України визначено, що людина, її життя і здоров'я є найвищою соціальною цінністю.

Статтею 22 Конституції України визначено, що права і свободи людини і громадянина не є вичерпними, гарантуються і не можуть бути скасовані.

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», метою парламентського контролю є:

захист прав і свобод людини і громадянина, проголошених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами України;

додержання та повага до прав і свобод людини і громадянина у відносинах, що виникають між юридичними особами публічного та приватного права, а також фізичними особами, які перебувають на території України, у випадках, передбачених окремим законом;

запобігання порушенням прав і свобод людини і громадянина або сприяння їх поновленню;

сприяння приведенню законодавства України про права і свободи людини і громадянина у відповідність до Конституції України, міжнародних стандартів у цій сфері.

Мною, у зв'язку із здійсненням на підставі статей 13 та 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», парламентського контролю за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина та захисту прав кожного на території України,

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№13980.2/24/53 від 15.10.2024
КЕП: Лубінець Д. В. 15.10.2024 16:25
368DC35ECEB2DC104000000E88D010070F70400

виконанням функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання виявлено порушення прав людини на захист від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності Путильського районного суду Чернівецької області (далі – суд).

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 3 Європейської конвенції з прав людини, статтею 28 Конституції України визначено, що нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню.

Ніхто не повинен зазнавати тортур, або жорстокого, нелюдського, або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Так, 16 вересня 2024 року групою національного превентивного механізму (далі – група НПМ) проведено відвідування суду, як місця несвободи для виконання функцій національного превентивного механізму, в якому встановлено факти порушень прав людини та недоліки, що потребують вжиття заходів реагування і усунення причин та умов, що їм сприяють.

У рамках перевірки виконання рекомендацій, наданих за результатами попереднього візиту, що відбувся 7 липня 2021 року, з'ясовано, що недоліки та порушення, виявлені за результатами попереднього відвідування, не усунуті за винятком виконаної рекомендації щодо обладнання суду протипожежною сигналізацією.

У той же час, групою НПМ встановлено порушення вимог пунктів 6.5.1, 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН Суди), у будівлі суду відсутні камери для тримання підсудних (засуджених) та приміщення конвою.

Осіб, які перебувають під вартою, тримають у стаціонарному загородженні у залі судового засідання або в спеціальному автомобілі. Така практика не забезпечує роздільного тримання чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, яким заборонено спілкування між собою. Очікування на судові засідання у стаціонарній загородженій кабіні або в спеціальному автомобілі призводить до тривалого утримання підсудних

в неприпустимих умовах, що суперечить вимогам міжнародних стандартів прав людини.

У порушення вимог статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України та пункту 6.5.2 ДБН Суди у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможливорює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини та мати серйозні наслідки для України, зокрема виникнення нових прецедентів, що можуть ускладнити правову ситуацію в країні та фінансових витрат для України у вигляді компенсацій.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Установлено факт порушення вимог пунктів 5.3, 6.1.2, та 6.3 Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), а саме: встановлено, що в суді наявні пороги у внутрішніх просвітах дверей і перепади висот підлоги, внаслідок чого маломобільні групи населення без сторонньої допомоги не можуть потрапити до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ та приміщення суду. У будівлі суду також відсутня можливість маломобільним групам населення потрапити у приміщення залів судових засідань, що знаходяться на другому поверсі. Таким чином, вищевикладені обставини свідчать про унеможливлення або обмеження доступу до державної установи маломобільним групам населення.

У порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарні вузли у приміщенні суду не пристосовані для користування особами з інвалідністю у зв'язку з відсутністю у них поручнів та можливості маломобільним групам населення потрапити до санітарних кімнат.

У порушення вимог пункту 9 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція), відсутній окремий

санітарний вузол для обвинувачених (підсудних), що негативно впливає на забезпечення безпеки у суді.

Установлено факт порушення вимог пункту 13 Інструкції, а саме: в приміщенні суду відсутній ізолюваний маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камер до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, у зв'язку з чим, обвинувачені, підсудні (засуджені) конвоюються доступними для третіх осіб коридорами, що призводить до порушення їх прав та прав оточуючих на безпеку.

У порушення вимог пункту 14 Інструкції, у суді відсутній спеціальний бокс для заїзду спеціального автотранспорту варти та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних). Наявна стоянка, проте вона не огорожена, що наражає оточуючих на небезпеку. Зазначене призводить до порушення права на безпеку як відвідувачів, працівників суду, так і підсудних (засуджених), а також підвищує ризики потрапляння та передачу заборонених предметів в приміщеннях суду.

Також встановлено, що в суді не облаштоване укриття, що є порушенням Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579, та Кодексу цивільного захисту України.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, обумовлених діями або бездіяльністю керівництва Путильського районного суду, державного органу системи правосуддя та його територіального органу в Чернівецькій області, а також приймаючи до уваги те, що:

відповідно статті 151 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», пункту 2 Положення про Державну судову адміністрацію України, затвердженого Рішенням Вищої ради правосуддя № 141/0/15-19 від 17.01.2019, Державна судово адміністрація України здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади з метою створення належних умов функціонування судів і діяльності суддів,

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Розглянути подання та вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених порушень, зокрема:

1.1. Облаштувати будівлю суду кімнатою для роботи адвоката з обвинуваченим (підсудним), засудженим;

1.2. Облаштувати будівлю суду кімнатою для роботи адвоката з підсудними;

1.3. Забезпечити ізолюваний маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від автотранспорту варти до зали судових засідань;

1.4. Забезпечити обладнання боксу для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або (при неможливості обладнання боксу) огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу;

1.5. Забезпечити доступ до будівлі та приміщень суду для маломобільних груп населення, а також відповідним санітарним вузлом;

1.6. Облаштувати в суді найпростіше укриття.

2. Вжити заходів щодо притягнення винних осіб до встановленої законодавством відповідальності.

3. Про результати розгляду подання та вжиті заходи у місячний строк повідомити Уповноваженого.

Звертаю увагу, що відмова органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в діяльності Уповноваженого з метою протидії передбачають відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: звіт за результатами відвідування Путильського районного суду Чернівецької області на 6 арк.

**Уповноважений Верховної
Ради України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Ірина Ісопенко (095)-020-04-71

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№13980.2/24/53 від 15.10.2024
КЕП: Лубінець Д. В. 15.10.2024 16:25
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400